

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/97/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121505324
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Tischlerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:6121505324.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Tischlerovej a členov senátu Mgr. Lucie Mizerovej a JUDr. Petra Dumana, v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. D. X, proti žalovanému: E. F. G., nar. X.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, zastúpenému splnomocnencom: HALADA advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Kapitulská 21, Trnava, IČO: 36 669 661, o zaplatenie 200 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava z 8. júna 2022 č.k. 17C/50/2021-92, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd zmenu žaloby navrhnutú podaním žalobcu zo dňa 3.10.2022 nepripúšťa.
- II. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšovo zamietajúcom výroku II. a výroku III. o trovách konania **p o t v r d z u j e**.
- III. Odvolanie žalobcu proti vyhovujúcemu výroku I. odmieta.
- IV. Žalovanému priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 75,41 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku; výrokom II. nárok žalobcu vo zvyšku zamietol a výrokom III. priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 24,58 %.

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 451 ods. 1, 2, § 488, § 489 ods. 1, 2, § 424 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“), § 12 ods. 4, 5 zákona č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov, § 2 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 342/2014 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory v poľnohospodárstve v súvislosti so schémami oddelených priamych platieb.

3. Vecne dôvodil, že žalobca sa žalobou domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 200 eur spolu s náhradou účelne vynaložených nákladov spojených a trovami konania. Žalobu odôvodnil tým, že žalobca v minulosti v obci C. D. zakúpil rôzne pozemky, ktoré boli využívané na poľnohospodársku výrobu. V súčasnosti tieto pozemky prenajíma nájomcom, ktorí na nich vykonávajú poľnohospodársku výrobu. Sporná situácia sa týka pozemkov vlastnených žalobcom, ktoré sa nachádzajú v katastrálnom území C. D. a sú zapísané do katastra nehnuteľností so s.č. XXXX (LV č. XXX), s.č. XXXX (LV č. XXX), s.č. XXXX (LV č. XXX), s.č. XXXX (LV č. XXXX), s.č. XXXX (LV č. XXXX), s.č. XXXX (LV č. XXXX), s.č. XXXX (LV č. XXXX). Tieto pozemky nie sú vzájomne prepojené, ich geometrické a polohové určenie

neumožňuje ich priame použitie na pestovanie akýchkoľvek plodín. Z dôvodu potreby optimalizácie poľnohospodárskej výroby sa vlastníci susediacich pozemkov dohodli, že si upravia užívanie pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území C. D. tak, aby na týchto pozemkoch bolo možné efektívne vykonávať poľnohospodársku výrobu. Dohody rešpektujú a zohľadňujú celkovú plochu pozemkov, ktorú jednotliví vlastníci vlastní. V zmysle takýchto dohôd pripadla do užívania žalobcovi ucelená pôda o rozmere 9.816 m². K tejto pôde bola uzavretá dohoda medzi žalobcom a žalovaným dňa 9.2.2018, predmetom ktorej bola zámene pôdy medzi žalobcom a žalovaným pre pestovanie viniča. Strany sa zároveň dohodli, že pokiaľ nedôjde k zámene pôdy, zaplatí žalovaný nájomné dohodnuté vo výške 200 eur do 31.12.2018. K dnešnému dňu pôda nebola zamenená, pričom zatiaľ žalobca dal predmetnú pôdu do užívania p. H. F., ktorý na nej pestoval vinič a žalobcovi platí za užívanie pôdy cenu. Pôdu, ktorú užíval H. F., bez akéhokoľvek dôvodu zabral žalovaný, ktorý znemožnil H. F. riadne obhospodarovať pôdu užívanú žalobcom a riadne sa postarať o vinič. Žalobca sa pokúsil so žalovaným dohodnúť na vyriešení situácie a vyzval ho na zaplatenie sumy 200 eur, ktorú vyvodzuje z dohody z 9.2.2018. Táto suma zodpovedá cene, ktorú mal žalovaný zaplatiť žalobcovi za užívanie pôdy. Na výzvu žalovaný reagoval písomným stanoviskom, v ktorom potvrdil svoju vedomosť, že predmetné pozemky užíva žalobca, že žalobca prenechal pôdu do užívania H. F., ktorý na tejto pôde pestoval vinič, vedome zabral predmetnú pôdu a začal sám obrábať vinič, ktorý sa nachádza na pôde patriacej žalobcovi, pretože (podľa názoru žalovaného) vinič nebol správne zrezaný. Žalovaný teda porušil vzájomné dohody medzi žalobcom a žalovaným. Keďže nedošlo k dohodnutej zámene pôdy a žalovaný užíva pôdu, ktorá patrí žalobcovi, nárokoval si žalobca sumu 200 eur a zároveň požadoval náhradu účelne vynaložených nákladov spojených s predžalobnou výzvou, a to vo výške 100 eur a náklady spojené s týmto návrhom vo výške 150 eur, ako aj všetkými ostatnými trovami konania. Žalovaný so žalobou nesúhlasil a žiadal ju zamietnuť.

4. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi: žalobný návrh, výpis z LV č. XXX, I. XXX, I. XXXX, I. XXXX, I. XXXX, I. XXXX- k.ú. C. D., odpor žalovaného, vyjadrenie žalobcu k odporu, vyjadrenie žalovaného zo dňa 25.11.2021, vyjadrenie žalovaného zo dňa 1.3.2022, záznam zo dňa 9.2.2018, výzva na vydanie bezdôvodného obohatenia zo dňa 24.8.2021, nájomné zmluvy 2x, zápisnica zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva C. D. zo dňa 7.2.2022, orto-foto mapy, ako aj ďalšími listinnými dôkazmi založenými v súdnom spise.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že nárok uplatnený žalobcom je nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného žalovaným ako majetkový prospech za užívanie pozemkov žalobcu žalovaným bez toho, aby medzi stranami existoval právny titul na užívanie pozemkov, napr. uzatvorená nájomná zmluva oprávňujúca žalovaného na užívanie týchto pozemkov. Predpokladmi úspešného uplatnenia uvedeného nároku je preukázanie aktívnej legitímácie žalobcu, ktorá vyplýva z predložených LV preukazujúcich vlastnícke právo žalobcu. Pasívna legitímácia žalovaného súvisí s preukázaním skutočnosti o tom, že žalovaný užíva sporné pozemky žalobcu, a to bez existencie právneho titulu na užívanie uvedených pozemkov. Ďalším predpokladom je existencia majetkového prospechu žalovaného z takéhoto užívania a preukázanie výšky uvedeného prospechu. Dôkazné bremeno ohľadne preukázania všetkých predpokladov je na strane žalobcu, pričom súd uviedol, že žalovaný priznal čiastočné užívanie uvedených pozemkov, a to v nasledujúcom rozsahu: pozemok p.č. 2629 v rozsahu 60 % o výmere 736 m², pozemok p.č. 2621 v rozsahu 90 % o výmere 508 m², pozemok p.č. 2616 v rozsahu 90 % o výmere 1861 m², pozemok p.č. 2610 v rozsahu 90 % o výmere 1253 m², celkovo uznal rozsah žalovaným užívaných pozemkov o výmere 4.358 m². Žalovaný dodatočne na pojednávaní priznal užívanie aj rozporovanej parcely č. 2892 v rozsahu 60 %, t.j. vo výmere 1782,6 m² (nie 100 % z parcely ako uvádza žalobca) a z parcely č. 2664 uznal užívanie v rozsah 60 %, t.j. vo výmere 1399,8 m² (nie 95 % z parcely ako uvádza žalobca). Celkovo tak ide o žalovaným uznaný rozsah užívania pozemkov žalobcu v celkovej výmere 7.541 m² (4358+1783+1400). Súd tak tvrdenia žalobcu o užívaní uvedeného rozsahu jeho pozemkov žalovaným považoval za nesporné v zmysle § 151 ods. 1 CSP, pretože v uvedenej časti skutkové tvrdenia žalobcu protistrana výslovne nepoprela, resp. ich uznala. Ak však žalobca tvrdil, že žalovaný užíval jeho pozemky nad uvedený rozsah, toto bolo povinnosťou žalobcu preukázať, pričom z vykonaného dokazovania uvedené nevyplývalo. Sám žalobca pri výsluchu uviedol, že výmery parciel, ktoré sú užívané žalovaným, sú určené čiastočne odhadom, pretože reálnu rozlohu nie je možné určiť. Užívanie pozemkov žalovaným nad ním uznaný rozsah tak nevyplýva ani z predložených orto-foto máp, ani z iných listinných dôkazov. V uvedenej časti presahujúcej výmeru užívania pozemkov žalovaným nad 7.541 m² tak bol nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia nepreukázaný.

6. Ohľadne majetkového vyjadrenia prospechu žalovaného, mal súd prvej inštancie za to, že ide o peňažnú čiastku, ktorá by mala zodpovedať nájomnému vynakladanému obvykle v danom mieste a čase za porovnateľné nehnuteľnosti. Súd na uvedené účely stanovil výšku primeraného nájomného vo výške 100 eur/ha/rok, pričom vychádzal z listinného dôkazu predloženého priamo žalobcom, a to zmluva o nájme poľnohospodárskych pozemkov z 30.10.2021 uzatvorená medzi žalobcom ako prenajímateľom a nájomcom AGROLET, spol. s.r.o., predmetom ktorej sú poľnohospodárske pozemky v totožnom katastrálnom území C. D.. Celková cena za predmet nájmu určená dohodou zmluvných strán v uvedenej zmluve bola 296,36 eura za rok, pričom cena za 1ha/rok bola 100 eur. Aj v súdnom prípade ide o poľnohospodársku pôdu v zmysle § 1 ods. 2 písm. a) zákona č. 504/2003 Z.z. o nájme poľnohospodárskych pozemkoch, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov, s odkazom na zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, podľa ktorého v zmysle § 2 písm. b) poľnohospodárskou pôdou je produkčne potenciálna pôda evidovaná v katastri nehnuteľností ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty. Podľa názoru súdu prvej inštancie na účely výpočtu majetkového prospechu získaného užívaním pozemkov žalobcu žalovaným vo výmere 7.541 m² ide o porovnateľný prípad ako v súdnej veci. Pri cene 100 eur/ha/rok súd tak ustálil výšku bezdôvodného obohatenia v sume 75,41 eura (0,7541 x 100 eur/ha/rok), vo zvyšku súd uplatnený nárok žalobcu nepriznal.

7. Súd prvej inštancie nepovažoval za adekvátne pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzať z údajov zo žalobcom predložených nájomných zmlúv s p. J. a G., keďže výška nájomného bola v predložených zmluvách stanovená ako výška dotácií, o ktoré si nájomca požiada. Z takto stanovenej sumy nie je nájomné dostatočne určité, nemožno tak z uvedených zmlúv výšku nájomného konkrétne a určito odvodiť. Obdobne dokument predložený žalobcom označený ako „špecifikácia platieb pre r. 2021 od p. K.“ nie je dostatočne určitý, pretože obdobne toto rieši výšku dotácie PPA poskytnutej osobám, ktoré hospodária na poľnohospodárskej pôde, pričom uvedený údaj nepredstavuje nájomné, ale predstavuje podporu pre osobu vykonávajúcu poľnohospodársku produkciu v zmysle osobitných predpisov, a preto nie je možné uvedený údaj zamieňať s nájomným. Pokiaľ ide o kópiu zápisnice zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva C. D. zo dňa 7.2.2022, podľa ktorej obec prenajala pôdu za 166 eur/ha/rok, pričom v danom prípade rozsah výmery prenajatých pozemkov bol v 2 prípadoch neporovnateľne menší – 1.416 m² a 2.076 m², zjavne ide o špecifické prípady, keďže pri každom z nich je zdôvodnenie osobitného zreteľa prenájmu uvedeným osobám. Z tohto dôvodu nepovažoval súd prvej inštancie ani uvedené príklady výšky nájmu za porovnateľné a adekvátne pre stanovenie výšky bezdôvodného obohatenia. Keďže ku dňu pojednávania nebola zverejnená ani výška obvyklého nájomného za rok 2021 Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, túto sumu súd na účely tohto konania nemohol použiť, pričom nepovažoval za účelné a hospodárne konanie odročovať za uvedeným účelom. Navyše, ak obvyklá výška nájomného za rok 2020 bola 63,26 eura za hektár, uvedený údaj sa súdu javil ako neprimeraný a nepoužiteľný pre rok 2021.

8. Súd prvej inštancie nepripustil v konaní ďalšie dokazovanie navrhnuté žalobcom (znalecké dokazovanie), pretože spornú otázku - preukázanie rozsahu užívania pozemkov žalovaným nad ním priznaný rozsah by uvedený dôkazný prostriedok vyriešiť nedokázal. V tejto súvislosti súd uviedol, že predmetné konanie má charakter kontradiktórneho a sporového konania, kedy sú to práve sporové strany, ktorých zaťažuje povinnosť uviesť súdu skutočnosti, osvedčujúce vznik a dôvodnosť uplatneného nároku, resp. v prípade obrany, uviesť súdu skutočnosti uplatnený nárok spochybňujúce, prípadne úplne vylučujúce. Túto povinnosť právna teória označuje ako povinnosť unesenia bremena tvrdenia, na ktoré následne nadväzuje aj povinnosť unesenia dôkazného bremena. Znamená to, že sporové strany sú povinné nielen tvrdiť určité relevantné skutočnosti, ale zároveň na ich preukázanie sú povinné označiť dôkazy. V prípade, že neunesú dôkazné bremeno, ani bremeno tvrdenia, nemôžu byť v konaní úspešní. Práve žalobca bol povinný preukázať ním tvrdený rozsah užívania svojich pozemkov žalovaným, ako aj primeranosť nájomného za uvedené pozemky, toto sa mu podarilo iba čiastočne. Z tohto dôvodu súd preto vychádzal z nepopretých tvrdení žalobcu, v uvedenej časti nárok priznal (výrok I.), vo zvyšku bol nárok zamietnutý (výrok II.).

9. V časti o trovách konania súd prvej inštancie rozhodnutie odôvodnil ust. § 255 ods. 2, § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), vecne hrubým úspech žalobcu v rozsahu 37,71 % a hrubým úspech žalovaného v rozsahu 62,29 %, z čoho vyplynul čistý úspech žalovaného 24,58 %. Náklady uplatnené žalobcom v žalobe ako príslušenstvo predstavujúce náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 100 eur neboli preukázané, o čom bol žalobca poučený

už v zmysle § 8 ods. 1 zákona č. 307/2016 Z.z., pričom v prípade súhlasu s vydaním platobného rozkazu v časti, v ktorej sa rozpor netýka, platí, že vo zvyšnej časti vzal návrh späť a konanie sa v tejto časti zastavilo. O uvedenom bol žalobca upovedomený a podanie advokáta L. M. z 21.10.2021 súd posúdil ako súhlas s vydaním platobného rozkazu v časti 200 eur, pričom rovnako upresnil náhradu trov konania v tarifnej výške v súlade s vyhl. č. 655/2004 Z.z. (namiesto uplatnených trov konania spojených s predžalobnou výzvou vo výške 100 eur a s návrhom vo výške 150 eur).

10. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca s návrhom na jeho zrušenie a vrátenie súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnil (posudzujúc ho podľa jeho obsahu) ust. § 365 ods. 1 písm. e/, f/ CSP. Namietal, že súd prvej inštancie mu neumožnil prehrať záznam, ktorý obsahuje vyjadrenie žalobcovho nájomníka p. H. F.. Tento má zásadný význam pri dokazovaní, pretože žalovaný aj písomne doložil, že sa vraj dohodol so žalobcovým nájomníkom p. F., pričom nájomník nie je vlastník a žalobca nevedel o ničom. Správne súd konštatoval, že jednotlivé parcely nie sú vzájomne prepojené, práve preto bolo dávnejšie dohodnuté, kto bude ktoré lokality užívať, čo priznal aj žalovaný. Tento však svojvoľne porušil ich ústnu dlhoročnú dohodu a žalobcovho nájomníka zo žalobcom obrábaných viníc vyhnal. Preto napísali záznam z 9.2.2018, aby dohodou urobili praktické zámény parciel, čo žalovaný neakceptoval. Nájomné za vinicu 200 eur/ha vôbec nie je premrštené. Žalovaný to už vtedy podpísal a dnes idú ceny obrovským tempom hore. Tvrdenie žalovaného, že výšku nájmu určuje Okresný úrad v Trnave, a to je vraj cca 62 eur/ha, je už dávno mimo reality. Čo sa týka sporu o užívaní žalobcových parciel, resp. častí parciel, na prvom pojednávaní tvrdil právny zástupca iné parcely, resp. ich časti a na druhom zase priznávali, resp. nepriznávali iné parcely, alebo ich časti. Menovite napr. p.č. 2892, ktorú žalovaný obrába v celosti úplne popreli, namiesto p.č. /parcelných čísiel/ sú uvádzané s.č. /asi súpisné čísla/ a pod. Žalovaný tiež bez súhlasu žalobcu dal ďalej do podnájmu p.č. 2664. Mal za to, že nejde len o nájomné 200 eur, ale o priame likvidovanie vybudovaných viníc, ktoré týmto zostávajú na pusto.

11. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhol podané odvolanie odmietnuť pre absenciu vymedzenia rozsahu odvolania a odvolacích dôvodov. Tvrdenia žalobcu v odvolaní považoval za neurčité a nezrozumiteľné. Uviedol, že v danom spore ide o vydanie bezdôvodného obohatenia spočívajúceho v užívaní pozemkov vo vlastníctve žalobcu v roku 2021 žalovaným. Pre úspech v spore bolo potrebné zo strany žalobcu preukázať, že žalobca je vlastníkom určitých pozemkov a že žalovaný tieto pozemky užíva bez právneho dôvodu. Na žalobcovi bolo tiež preukázanie výšky bezdôvodného obohatenia, t.j. obvyklej výšky nájomného za užívanie obdobných pozemkov. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané vlastníctvo predmetných pozemkov žalobcom, avšak žalobca nepreukázal užívanie pozemkov žalovaným, pričom žalovaný užívanie časti pozemkov priznal. Pokiaľ ide o rozsah užívania, súd správne vychádzal z nesporných skutkových tvrdení, t.j. z rozsahu užívania priznaného žalovaným. Pokiaľ ide o výšku bezdôvodného obohatenia, súd vychádzal z nájomnej zmluvy predloženej žalobcom. Vzhľadom na tieto skutočnosti mal žalobca za to, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu veci a správneho právneho posúdenia, preto v prípade neodmietnutia odvolania, navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

12. Žalobca v replike zo dňa 3.10.2022 zopakoval, že súd nepripustil prehrať nahrávku výpovede jeho nájomníka, ale pritom žalovaný v liste „oznámení“ z 21.8.2021 sa v prvom rade odvoláva ako sa dohodol s jeho nájomníkom, že od neho prebral dokonca zanedbané vinice. Tým žalovaný priznáva, že on nepotrebuje vôbec jednať s vlastníkom nehnuteľností. Taktiež došlo k zmene petitu žaloby, ktorú žalobca upravil na výmeru, ktorú užíva odporca na 10.521 m², miesto pôvodných 9.816 m². Žalovaný jeho pozemky totiž užíva bez právneho titulu nielen priamo ako vinice, ale vytvára po nich nové umelé cesty, po ktorých jazdí s traktormi a pod. Potrebné bude v odvolacom konaní prísť sa sudcovi pozrieť priamo na tvar miesta. Tento dlhodobý spor nie je len o bezohľadnom zabratí viníc, ale predovšetkým o ničení ťažko vybudovaných viníc ešte z čias socializmu. Teraz znova vyzval žalovaného predžalobnou výzvou na úhradu nájomného už za rok 2022, na čo znova ani nezareagoval. Na záver uviedol, práve začala verejná súťaž na obecnom úrade o prenájme obecnej ornej pôdy, ktorú znova chcela starostka žalovanému prenajať bez verejnej súťaže za 100 eur/ha. Uchádzačov je viac a bude konečne riadny zákonný postup a očakáva sa cena minimálne 200 eur/ha. A to je orná pôda a trvalé trávnaté porasty, nie vinice. Doterajšie tvrdenia žalovaného o tzv. určených nájmoch dávno neplatia, platia tu už dlhšie trhové vzťahy.

13. Žalovaný v duplike uviedol, že vôbec nie je jasné, akú skutočnosť dôležitú pre rozhodnutie v danej veci by mal dôkaz nahrávka výpovede žalobcovho nájomníka preukazovať. Navyše zápisniciach o

pojednávaniach nie je zaznamenané, že by žalobca navrhoval takýto dôkaz. Pokiaľ ide o zmenu žaloby, túto žalobca v rámci konania pred súdom prvej inštancie nenavrhol, pričom v odvolacom konaní už žalobu meniť nemožno. Žalovaný mal za to, že žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie nepreukázal, že by žalovaný užíval akékoľvek jeho pozemky a čiastočný úspech žalobcu bol založený len na tom, že užívanie časti predmetných pozemkov bolo medzi stranami nesporné.

14. Na výzvu odvolacieho súdu na odstránenie vady podaného odvolania, a to rozsahu, v akom žalobca napáda rozsudok súdu prvej inštancie, žalobca uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie napáda v celom rozsahu. Pridržel sa predchádzajúcich vyjadrení a doplnil, že rozhodnutie považuje za nesprávne, pretože žalovaný užíva pôdu aj iných vlastníkov bez nájomných zmlúv, teda načierno, a to bez oslovenia vlastníka. Mnohí ľudia ešte nerozumejú katasterportálu, nevedia kde a akú pôdu majú a podvodníci to využívajú. Presne toto urobil žalovaný aj v jeho prípade, nejednal so žalobcom, ale žalobcovho legálneho nájomníka p. F. priamo vyhnal z jeho pozemkov a výsledok je ďalší hektár viníc na pusto. Okrem toho si naďalej a beztrešne užíva žalobcove vinice bez právneho titulu. Na tieto pozemky žalobca súdu prvej inštancie predložil jednak snímky orto-foto mapy, ako i jednotlivé listy vlastníctva. Domáha sa spravodlivého posúdenia veci a nepridržiavať sa nesprávneho tvrdenia žalovaného, že je nejaká obvyklá výška určená na 63,26 eura/ha. Ako čerstvý príklad uviedol, že obec C. D. mu pred pár dňami prenajala /znova nezákonne/ cca 9 ha pôdy s ročným nájomným 150 eur/ha. Záverom priložil oznámenie o budúcich opatreniach, ktoré je nútený vykonať proti žalovanému.

15. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. e/, f/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keď rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 CSP.

16. Keďže žalobca výslovne napadol rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu, pričom týmto bolo žalobe čiastočne vyhovené (v časti o zaplatenie 75,41 eura), bolo potrebné vysporiadať i so subjektívnou procesnou legitimitáciou žalobcu v tejto časti v odvolacom konaní. Osobou oprávnenou podať odvolanie, t. j. osobou majúcou subjektívnu procesnú legitimitáciu, je tá strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolací súd preto odvolanie žalobcu, ktorým napadol rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku I. odmietol, ako podané neoprávnenou osobou, z dôvodu nedostatku jeho subjektívneho oprávnenia podať odvolanie voči tej časti rozsudku, ktorá mu nebola v neprospech (§ 359, § 386 písm. b/ CSP).

17. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či súd prvej inštancie na základe ním vykonaného dokazovania a realizovaného právneho posúdenia veci rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobu žalobcu domáhajúceho sa zaplatenia sumy 200 eur s príslušenstvom (titulom vydania bezdôvodného obohatenia) čiastočne zamietol (v časti o zaplatenie 124,59 eura a príslušenstva), keď dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k ním tvrdenému rozsahu užívania svojich pozemkov žalovaným, ako aj primeranosti nájomného za uvedené pozemky.

18. Žalobca v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnutý dôkaz potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností a tiež, že nesprávne zistil skutkový stav veci.

19. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie uplatneného nároku žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy titulom vydania bezdôvodného obohatenia, pričom nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od

skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchyliť, nemôže dať za pravdu odvolateľovi. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu odvolací súd uvádza nasledovné.

20. Pokiaľ ide o námietku žalobcu o nevykonaní navrhnutého dôkazu potrebného na zistenie rozhodujúcich skutočností, a to prehratie záznamu, ktorý obsahuje vyjadrenie žalobcovho nájomníka p. H. F., táto námietka bola nedôvodná. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca na pojednávaní dňa 9.3.2022 uviedol, že navrhuje doplniť dokazovanie, a to „prehrať záznam o fyzickom napadnutí“ (č.l. 63). Podľa zvukového záznamu z pojednávania dňa 9.3.2022, ktorý si odvolací súd v tejto súvislosti vypočul, žalobca navrhol doplniť dokazovanie prehratím záznamu p. F. a p. G., ktorý mal preukázať, že „je to nebezpečný a trestný človek, patrí do väzenia“.

21. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP). To znamená, že súd môže vykonať len tie dôkazy, ktoré strana sporu navrhla vykonať. Pokiaľ strana navrhne súdu dôkaz, je povinná uviesť, ktoré skutočnosti sa týmto dôkazom majú preukázať, lebo inak sa vystavuje možnosti, že súd nevykoná dokazovanie dôkazom, ak nebude zrejmý účel vykonania navrhovaného dôkazu. Súd však nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy (por. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 262/2009).

22. V tejto súvislosti odvolací súd dodáva, že dokazovanie je zákonom upravený postup súdu, ako aj sporových strán, na základe ktorého súd získava pre rozhodnutie podstatné skutkové poznatky o veci, ktorá je predmetom konania, a preto sa v dokazovaní obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov. Súd je subjektom, ktorý určuje, čo sa bude dokazovať, ako bude dokazovanie prebiehať, ktoré skutočnosti bude považovať za preukázané a ktoré dôkazy z navrhnutých dôkazov vykoná. Žalobca tak nedôvodne vyčítal súdu prvej inštancie, že nevykonával dokazovanie prehratím záznamu, ktorý obsahuje vyjadrenie žalobcovho nájomníka p. H. F., keďže takýto dôkaz v konaní pred súdom prvej inštancie žalobca ani nenavrhol. Navrhol totiž doplniť dokazovanie prehratím záznamu p. F. a p. G., ktorý mal preukázať, že „je to nebezpečný a trestný človek, patrí do väzenia“, pričom vykonaním tohto dôkazu by sa nezistili žiadne skutočnosti relevantné vo vzťahu k predmetu konania. Súd totiž hodnotil jednotlivý dôkaz z hľadiska jeho dôležitosti (relevancia vo vzťahu zisťovaným skutočnostiam), zákonnosti (a to z pohľadu jeho získania, ako aj vykonania) a pravdivosti. Súd prvej inštancie preto postupoval správne, ak takýto navrhnutý dôkaz nevykonával, pretože vo vzťahu ku skutočnostiam podstatným pre rozhodnutie bol irelevantným.

23. Pokiaľ však žalobca v odvolaní namietal nevykonanie dokazovania prehratím záznamu, ktorý obsahuje vyjadrenie žalobcovho nájomníka p. H. F. a ktorý by mal preukazovať, že žalovaný sa dohodol so žalobcovým nájomníkom p. F., pričom nájomník nie je vlastník a žalobca nevedel o ničom, jedná sa o novotu v odvolacom konaní. Zároveň je potrebné dodať, že ani vykonaním takto označeného dôkazu by sa nezistili skutočnosti právne významné pre posúdenie žalobou uplatneného nároku. Charakter novôt v odvolacom konaní má aj listinný dôkaz predložený žalobcom v odvolacom konaní - nájomná zmluva na pozemok z 15.3.2022 a návrh na vykonanie dokazovania miestnou obhliadkou.

24. Pokiaľ ide o novoty uplatnené žalobcom v odvolacom konaní (§ 366 CSP), je potrebné poukázať na neúplný apelačný systém, ktorým je ovládané odvolacie konanie. Neúplnosť apelácie znamená, že právo odvolateľa, ako aj protistrany (§ 373 ods. 4 CSP) použiť v odvolacom konaní prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré strana neuplatnila pred súdom prvej inštancie je obmedzené. Novoty v odvolacom konaní sú ponímané ako reštriktívna výnimka z pravidla, že v konaní pred súdom druhej inštancie nie sú prípustné prostriedky procesného útoku alebo obrany, ktoré neboli procesnou stranou uplatnené pred súdom prvej inštancie. Odvolacia argumentácia v podobe nových skutočností a dôkazov je prípustná len za splnenia taxatívne stanovených zákonných podmienok uvedených v § 366 CSP.

25. Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie (tzv. novoty), možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a/ sa týkajú procesných podmienok, b/ sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d/ ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

26. Odvolací súd nezistil naplnenie žiadneho z dôvodov uvedených v § 366 CSP pre použitie novôt zo strany žalobcu v odvolacom konaní (bez ohľadu, či tieto skutkové tvrdenia alebo dôkazy by

boli spôsobilé privodiť žalobcovi priaznivejšie rozhodnutie). Preto odvolací súd na nové skutočnosti uvedené žalobcom až v odvolaní prihliadnuť nemohol, keďže žalobca nepreukázal žiadnu z taxatívne stanovených podmienok v zmysle § 366 písm. a/ až d/ CSP.

27. Žalobca v replike zo dňa 3.10.2022 uvádzal, že došlo z jeho strany k zmene petitu žaloby, keďže žalobca upravil výmeru, ktorú užíva žalovaný na 10.521 m², miesto pôvodných 9.816 m². V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že v danom prípade sa nejedná o zmenu petitu žaloby (pretože žalobný petit žalobca v tomto smere neupravil), ale o zmenu žaloby, resp. zmenu skutkových tvrdení žalobcu. Odvolací súd zdôrazňuje, že žalobu v odvolacom konaní meniť nemožno (§ 372 CSP). Nepripustnosť dispozície so žalobou v odvolacom konaní logicky vyplýva z toho, že vec sa nachádza v opravnom konaní, ktorého cieľom a úlohou je prieskum rozhodnutia a konania súdu prvej inštancie, ktoré rozhodnutiu predchádzalo. Ak by bolo možné pripustiť zmenu v odvolacom konaní, znamenalo by to, že prieskum, ktorý má uskutočniť odvolací súd by sa stal irelevantným, pretože irelevantným by sa stal doterajší procesný postup, ako aj napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, a to či už ako celok alebo sčasti. Preto odvolací súd zmenu žaloby v odvolacom konaní nepripustil (výrok I.).

28. Pokiaľ ide o námietku žalobcu o nesprávnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie, odvolací súd konštatuje, že CSP vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov. Záver, ktorý si sudca urobí o vykonaní dôkazov z hľadiska pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a logického myšlienkového postupu. Voľnosť hodnotenia dôkazu neznamená, že súd nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia, naopak konečné meritórne rozhodnutie by malo vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu teda neznamená ľubovôľu pri hodnotení dôkazov a hodnotiacia úvaha súdu musí zodpovedať zásadám formálnej logiky a musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci. Výsledky hodnotenia dôkazov sú pritom imanentnou súčasťou odôvodnenia rozsudku (§ 220 ods. 2 CSP). V tomto smere súd prvej inštancie dôsledne postupoval v zmysle § 220 ods. 2 CSP, v odôvodnení rozsudku stručne, jasne a výstižne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie neodporuje zásadám logiky a ani zistenému skutkovému stavu.

29. Súd prvej inštancie správne pri zisťovaní skutkového stavu vychádzal z nesporných skutkových tvrdení strán o rozsahu užívania pozemkov žalobcu žalovaným v celkovej výmere 7.541 m², pretože v uvedenej časti skutkové tvrdenia žalobcu žalovaný nespochybnil, resp. ich uznal. Pokiaľ žalobca tvrdil, že žalovaný užíval jeho pozemky nad uvedený rozsah, bolo jeho povinnosťou to preukázať, k čomu však zo strany žalobcu nedošlo, keď rozsah užívania pozemkov žalovaným nebolo možné zistiť z predložených orto-foto máp, ani z iných listinných dôkazov, ako správne uviedol súd prvej inštancie. Pokiaľ ide o obvyklú výšku nájomného, súd prvej inštancie vychádzal z nájomnej zmluvy predloženej samotným žalobcom, keď ostatné ním predložené listinné dôkazy neboli pre účely stanovenia výšky obvyklého nájomného použiteľné. I podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie logicky vyhodnotil vykonané dokazovanie ohľadom obvyklej výšky nájomného za účelom stanovenia výšky bezdôvodného obohatenia, pričom žalobca ju ani v odvolacom konaní relevantným spôsobom nespochybnil.

30. Odvolací súd dodáva, že súd pri svojom rozhodnutí vychádza z dôkaznej povinnosti strán a ich povinnosti tvrdenia, keď žalobca musí poskytnúť tvrdenia, z ktorých je zrejmé na akom skutkovom základe uplatňuje svoje právo alebo záujem chránený zákonom. Už v žalobe má žalobca pravdivo opísať rozhodujúce skutočnosti a dôkazy, ktorých sa dovoláva. Ide o povinnosť tvrdenia, ktorá je nevyhnutnou podmienkou procesného dokazovania. Povinnosť tvrdenia je charakteristickým znakom prejednávanej zásady a strana žiadajúca rozhodnutie musí tvrdiť právne relevantné skutočnosti dostatočne odôvodňujúce jej návrh. V opačnom prípade nie je jasný predmet prejednávania a dokazovania. Zistenie pravdivosti tvrdenia strany predpokladá dokazovanie. Strana je povinná označiť dôkazné prostriedky o pravdivosti svojho tvrdenia, teda má dôkaznú povinnosť. Vo všeobecnosti platí, že dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o tú stranu, ktorá existenciu tejto skutočnosti tiež tvrdí. V rámci dokazovania platí zásada, že každý účastník musí uniesť dôkazné bremeno ohľadne svojho tvrdenia; kto tvrdí, dokazuje. Ak ten, koho zaťažuje dôkazná povinnosť, ju nespĺní, má procesnú zodpovednosť a je povinný znášať nepriaznivé následky s tým spojené spočívajúce v tom, že jeho návrhu nebude vyhovieť. Teda žalobcu zaťažuje dôkazné bremeno ohľadne všetkých tvrdení, ktorými

žalobu odôvodňuje. Podľa názoru odvolacieho súdu si žalobca v danej veci nesplnil dôkaznú povinnosť k preukázaniu dôvodnosti a výšky žalovanej sumy, a preto súd prvej inštancie postupoval správne, ak žalobu pre neunesenie dôkazného bremena žalobcom čiastočne zamietol.

31. Skutočnosti uvedené v odvolaní žalobcu neboli spôsobilé spochybníť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a vecnú správnosť napadnutého rozsudku, preto odvolanie žalobcu z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je dostatočne zrozumiteľne odôvodnené a logicky konzistentné.

32. Pre úplnosť sa dodáva, že do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo účastníka konania (strany), aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (porov. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04).

33. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov, po vyporiadaní sa s podstatnou odvolacou argumentáciou žalobcu, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyškovom rozsahu zamietajúcom výroku II. ako vecne správny, vrátane vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania, odvolacími dôvodmi žiadnej zo strán osobitne nenapadnutým, s použitím § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

34. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania, s použitím § 262 ods. 1 CSP v zmysle § 396 CSP, rozhodol odvolací súd ex offa podľa § 255 ods. 1 CSP a v odvolacom konaní v celom rozsahu úspešnému žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania proti neúspešnému žalobcovi. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

35. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP). Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).